

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

87. An relinquere Missam solemnem in nostris Ecclesiis sit peccatum mortale? Et explanatur, quod quamvis nullo iure teneatur, quod quamvis nullo iure teneatur Religiosi ad Chorum professi nondum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

nam Ref. 16. lib. 7. cap. 14. n. 6. Azorius part. 1. lib. 5. cap. 18. q. 5. Re- & signanter bellius part. 1. lib. 1. q. 5. n. 17. Reginald. tom. 1. lib. 13. in tom. 3. tr. 6. Ref. 17. §. 1. ante me- dium, vers. Demas de loqual, & in Refol. 19. §. nec obstat, à ad medium, frustra, disp. 8. ad consuetudinem necessarium esse, vt & in Ref. 94. §. ad secun- dum, & seq. & §. vi.

3. Hoc supposito, sic argumentatur. Consuetudo, quam affert Peregrinus, oritur ex nostra Regula: nam idè cantamus Missam solemnem in diebus festiuis, quia Constitutiones part. 1. cap. 1. asserunt, quod Missa solemnis diebus festiuis celebratur. Sed nostræ Constitutiones, vt patet, non obligant ad peccatum mortale. Ergo necessariò sequitur, quod neque consuetudines ex illis ortæ ad illam obligabunt, cum accessorium sequatur naturam principalis, vt tradit lex Cum principalis, & lex: nihil dolo, ff. de reg. iur. Et notant communiter DD. quos ad fatietatem adducit Barbosa in collect. tom. 3. lib. 5. sexti Decr. regul. 42. n. 1. & Menochius vol. 1. consil. 58. n. 13. Deinde dictam consuetudinem non fuisse introductam cum intentione obligandi, vltra supradictum argumentum, patet ex sensu communi omnium Patrum nostræ Religionis, qui in Capitulis generalibus tam difficulter, etiam in casibus magni momenti, noluerunt imponere præcepta obligantia sub mortali, conformando in hoc seipfos nostris constitutionibus, quæ ad culpam noluerunt obligare; & idè tandem in Capitulo celebrato anno 1622. fuerunt abrogata omnia præcepta imposita sub mortali aliis præteritis Capitulis. Et reuerà in casu de quo loquimur, quis potest cogitare, cum Regula nos non obliget sub onere peccati mortalis canendi Missam, quod nostris hoc onus ipsis, & nobis voluntariè, & sub hac intentione imponere voluerint; quod factum minimè esse ex hoc apparet, quia nemo ante Peregrinum ex nostris Patribus senioribus dixit vnquam, hanc consuetudinem introductam esse cum intentione obligandi ad mortale. Quod si hoc esset, ipsi necessariò deberent scire, & si scirent, vtique dixissent.

4. His omnibus addendum est, quod quando ad- est dubium, an consuetudo fuerit introducta cum intentione obligandi, non obligat, vt docet Suarez de leg. lib. 7. cap. 15. n. 13. licet contrarium tutius esse asserat Reginaldus in praxi tom. 1. lib. 13. cap. 23. n. 224. & Azorius part. 1. lib. 4. cap. 18. q. 5. quia in dubio nemo præsumitur velle obligari, nec expedit multiplicari præcepta, vbi moraliter certa non sint: ergo cum in nostro casu saltem dubij simus, an dicta consuetudo canendi Missam fuerit à nostris Patribus introducta cum intentione obligandi, illam non obligare dicendum omninò est.

5. Confirmantur omnia supradicta ex his, quæ adducit Gauantus in comment. ad rubr. Missali, tom. 1. p. 3. tit. 11. n. 14. vbi sic ait: Collegiatæ Regulares (quæ tamen minus collegiatæ dicuntur) tenentur ad Missam in choro, ex vi regulæ tantùm, & consuetudinis interpretantis regulam. Ita ille. Sed regula nostra, & consuetudo, vt supra ostensum est, non obligant nos sub onere peccati mortalis dicere Missam in choro: ergo illam omittere minimè culpa lethalis erit. Nec valet dicere cum Peregrino, quod talis con-

suetudo sit conformis canonibus, & consuetudini generali Ecclesiæ: nam hoc concedendo, non inde sequitur, nec deduci potest, quod nostra consuetudo obliget ad mortale.

6. Verùm his non obstantibus, si nostri Superiores Missam non canerent sine iusta causa, essent seuerè puniendi, & si adesset scandalum, peccarent mortaliter, alioquin minimè.

RESOL. LXXXVII.

An relinquere Missam solemnem in nostris Ecclesijs sit peccatum mortale?

Et explanatur, quod quando nullo iure teneantur Religiosi ad chorum professi nondum ordinati in Sacerdotio ad Horas Canonicas, tenentur tamen ex longa, & recepta consuetudine iam præscripta in vnaqueque Religione. Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 6.

§. 1. **N**egatiuum sententiam docui contra Peregrinum in 3. part. tract. 2. refol. 8. Sed ipse iterum in addit. quest. 11. eandem opinionem mortalius defendit, & licet fateatur hanc obligationem non procedere ex vi nostræ consuetudinis, asserit tamen non procedere ex vi consuetudinis vniuersalis Ecclesiæ, & ex vi Canonum.

2. Sed mitior quidem suam sententiam Peregrinum defendere ex vi Canonum, cum communitè Doctores asserant, Regulares non teneri ad Officium diuinum, sub quo ipse includit Missam solemnem, ratione alicuius textus iuris Canonici, constantèque firment in toto corpore Iuris Canonici non adesse Canonem imponentem hanc obligationem Regularibus, sed teneri ad Horas Canonicas ratione consuetudinis iam præscriptæ in vnaqueque Religione: idè nouissimè Iacobus Gordonus in Theol. moral. tom. 2. lib. 6. q. 2. c. 6. §. 3. n. 22. sic ait: Restat ergo nullus ex ter Canon de hac re, aut constitutio Ecclesiæ, Regulares ad Horas Canonicas tantùm obligantur ex longa, sancta, & recepta consuetudine. Ita ille citat Sotum, Medinam, & Caietanum: sed audiendum Lessium lib. 2. c. 3. dub. 9. c. 49. sic asserentem: De obligatione ad chorum professi nondum ordinati, communis sententia Doctorum est, teneri ad Horas canonicas: difficultas est, quo iure teneantur, non enim extet, nec iure nature, quia non pertinet ad essentiam Religionis: neque ex vi voti, aut professionis, quia voto se ad hoc non astringunt: nec tenentur ratione elemosynarum, quibus viuunt, quia non dantur cum hoc onere, sed vt viuant secundum suam institutionem. Itaque solùm videntur teneri præscripto consuetudinis vbique receptæ: & ita etiam hanc sententiam docent Faustus de Horis Canonicis lib. 2. q. 11. Bonacina disp. 1. q. 2. punct. 2. n. 1. Tannerus in 2. d. Thomæ disp. 5. q. 1. dub. 4. n. 145. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 17. n. 2. & seq. Villalobos in summ. tom. 1. tract. 2. 4. difficult. 9. n. 7. & alij penes ipsos. Vnde si in aliqua Religione non adesset talis consuetudo, quod negamus, esset dicendum, illos Religiosos non esse astrictos ad Horas Canonicas persoluendas.

3. Verùm his non obstantibus P. Peregrinus docet, quod sub nomine Officij diuini includitur Missa solemnis, & quod præcipiatur tribus in locis apud Canones, vt Regulares Officium diuinum persoluant: ergo tenentur ad Horas Canonicas, & per consequens ad Missas solemnes, quæ comprehenduntur nomine Officij diuini ex vi Canonum, & iuris potestati, & textus qui hoc præcipiunt asserunt esse capitulum, dolentes, de celebratione Missarum, cap. cum creatura, eodem titulo, & in Clem. 1. etiam eodem titulo.

4. Sed vt verum fatear, quando hanc sententiam legi, prima facie vehementer stupui, quod apud veteres, & recentiores scriptores tam doctos tale præceptum in iure canonico non fuerit inuentum, vt supra visum est, & quod P. Peregrinus solus his nostris temporibus inuenierit, & idem statim ad textus, & ad expositores cucurrit, & cum legerim *cap. dolentes, & cap. cum creatura*, nec vllum verbum inueni, quod comprehendat Regulares, vt legenti patebit, aliquam difficultatem mihi præbuit *Clem. 1.* vbi Concilium Viennense loquitur etiam de Regularibus, & idem cum paululum suspensus hæsissem, statim tenebras fugauit Fillucius *tom. 2. tract. 23. cap. 4. n. 133.* vbi postquam quaesierat, an Ecclesiæ sæculares, siue Cathedralis, siue Collegiatae obligentur ad Officium in choro, tandem quaerit, an Ecclesiæ Regulares obligatae sint ad eiusmodi Officium, & ita asserit. Respondeo esse obligatas iuxta cuiuscumque consuetudinem, & institutum, ex *Clem. 1. de celebr. Missar.* nam etiam Ecclesiæ Regulares connumerantur cum Cathedralibus, & Collegiatis. Dixi iuxta cuiuscumque institutum, quia Religiosi non tenentur ad Officium in choro ratione proprii beneficii, cum id non habeant, neque propterea quod viuunt ex elemosynis, vel bonis Ecclesiasticis, quia non dantur cum hac conditione, neque etiam est ius Canonicum vniuersaliter obligans Religiosos ad id, sed pendet ex peculiari cuiusque instituto & consuetudine, vt dictum est. Hæc Fillucius.

5. Vnde dicendum est dictam *Clem. 1.* non asserere absolute Regulares esse obligatos ad Officium diuinum persoluendum, sed ad id teneri iuxta cuiuscumque consuetudinem, & institutum, & ita etiam possent interpretari *cap. dolentes, & c. cum creatura*, si de Regularibus loquerentur. Verum cum P. Peregrinus concedat in nostra Religione non adesse institutum, neque consuetudinem obligantem sub mortali ad canendam Missam solemnem in diebus festiuis: ergo constanter dicendum est illam relinquere non esse peccatum mortale, sicut esset si relinquerentur Horæ Canonicae, ad quas persoluendas consuetudo præscripta iam obligat. Non bene igitur P. Peregrinus dicit nos teneri ad canendam Missam solemnem ex vi Canonum, sed optimè cum Gauanto ad rubr. *Missalis, tom. 1. p. 3. tit. 1. n. 4.* dicendum est, Regulares ad id teneri ex vi regulæ & consuetudinis interpretantis regulam, quam nos, & ipsemet Peregrinus negamus in nostra Religione adesse cum obligatione culpe lethalis: ergo, & c. quæ omnia confirmantur. Nam si nos teneremur dicere Missam solemnem ex vi Canonum, & consuetudinis vniuersalis Ecclesiæ, vt vult Peregrinus, teneremur illam dicere in diebus festiuis, vt patet ex *d. Clem. 1. & cap. dolentes, & cap. cum creatura, de celebrat. Missarum.* Sed nos hoc non facimus. Ergo dicendum est ad illam nos non teneri virtute dictorum Canonum.

6. Respondet Peregrinus hoc esse verum, sed potest esse quoddam per viam vocis oraculum licentiam non canendi quotidie Missam obtinuisse Religio aliquo Summo Pontifice, quia illis temporibus passim erat in vsu concedere similes facultates per viam vocis oraculum. Verum si hæc opinio Peregrini admittenda foret, certi essemus de transgressione Canonum & consuetudinis (vt vult ipse) vniuersalis Ecclesiæ, dum in nostra Religione non fuerit cantata solemnis Missa in diebus festiuis, & incerti essemus de excusatione transgressionis, nam ipsemet peregrinus loquitur cum formidine, & præsumptiue, quam quidem licentiam à Peregrino præsumptam difficile ad fuisse dicendum est, cum non sit credibile in re tanti momenti si Patres essent obligati ex vi Cano-

num, & consuetudinis vniuersalis Ecclesiæ ad canendam Missam diebus festiuis, si hoc non facerent ex priuilegio Summi Pontificis, vt præsumit Peregrinus, non, inquam, vt dixi, credibile est in re tam graui, quoad memoriam posteram, & in honorem Religionis, & ad securitatem conscientiarum, si de tam solemnibus priuilegiis in Archiueo S. Syluestri, vel alio in loco mentionem aliquam non reliquissent: sed hoc non inuenitur, neque Patres seniores de tali priuilegio vnuquam mentionem fecerunt. Ergo necessarid dicendum est non adfuisse, & ita est, quia reuera necessarium non erat, cum Regulares, vt dictum est, atque satis probatum, non teneantur dicere Missam ex vi Canonum, sed ex consuetudine præscripta in vnaquaque Religione: sed in nostra Religione non fuit accepta consuetudo, vt Missa solemnis caneretur diebus festiuis, sed tantum diebus festiuis, & hoc sine onere peccati mortalis: idem Patres sine vilo Pontificis priuilegio dictam Missam solemnem in diebus festiuis non dixerunt, neque nos his etiam temporibus dicimus, non, vt dictum est, ratione alicuius priuilegij, sed quia in Religione non habemus consuetudinem illam canendi.

7. Igitur contra P. Peregrinum cum communi sententia omnium Doctorum, tam veterum, quam recentiorum, dicendum est, Regulares non esse obstrictos sub mortali ad Officium diuinum, & Missam solemnem in choro canendam ex vi alicuius Canonis, vel consuetudine vniuersalis Ecclesiæ, sed ex regula, & vi consuetudinis præscriptæ interpretantis regulam. In nostra verò Religione recepta est consuetudo obligans sub mortali ad persoluendas Horas Canonicas, etiam extra chorum, non autem ad canendas Missas solemnes in diebus festiuis; festiuis verò diebus illam canimus, sed non cum obligatione peccati mortalis, quæ omnia patent ex superius adductis, ex quibus etiam patet responsio ad alia, quæ adducit pro sua firmanda sententia Peregrinus.

RESOL. LXXXVIII.

An admodum RR. PP. Oliuetani conuocantes in Abbatia Vinoldana teneantur singuli ad diuinam Missarum celebrationem?

Et an Generalis non possit eis præcipere hanc diuinam celebrationem?

Et docetur Generalem non posse præcipere Religiosis subditis, quæ sunt absolute extra Regulam, sed quæ expresse, vel tacite in ea continentur?

Et aduertitur, quod vsus, obseruantia, & praxis, atque consuetudo, leges, & statuta interpretantur. Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 42. aliàs 41.

§. 1. **R**espondeo negatiue: Et licet prima facie videantur ob stare verba apposta in Rescripto *Clem. VIII.* die 22. Maij 1592. tamen ego contrarium puto: Vnde illa per extensum apponam; sic enim ibi Pontifex asserit: *Ordo ad minus Monachorum, & c. qui omnes ibidem Consensum constituunt, ac iuxta ipsius Congregationis regularia instituta viuere, & eidem Ecclesie in Diuina, horas Canonicas statutis temporibus decantando, ac Missas singulis diebus celebrando deservire, & c.* puto igitur ex dictis verbis adesse quidem obligationem quotidie celebrandi, sed non à singulis Monachis.

2. Moueor ad id tenendum, quia non est incredibile S. Pontificem, dum ad seruiendum dictæ Abbatia: introduxerit ad administrationem RR. Monachos Oliuetanos, velle eos ibi viuere contra morem, & vsus suæ Religionis, & imponere illis onus, ad quod vigore suorum Constitutionum non tenerentur.